

Joan Puigbert i Busquets
**Política Municipal
 a la Girona de la Restauració
 (1874 - 1900)**

un buit. No crec que sigui el cas. *Política municipal a la Girona de la Restauració*, com recorden Josep Clara i Rosa Congost en la presentació del volum, no és pas el llibre acabat que Joan Puigbert havia projectat. Alguns dels capítols que el formen es trobaven en una fase molt avançada d'elaboració, mentre que d'altres són esborranys; això sí, tant els uns com els altres estan farcits de materials raonats i meticulosos, d'una gran utilitat per a la comprensió de les característiques de la societat gironina en el darrer quart de segle XIX. Ara bé, allò que en podríem dir la visió exhaustiva de la Girona restauracionista encara està per fer. El mateix Puigbert, n'estic ben convençut, així ho diria. En qualsevol cas, del que no hi ha cap dubte és que, precisament pel rigor i la intel·ligència de la mirada que hi ha al darrere de *Política municipal*, qui es vegi amb ànims de tirar endavant aquesta tasca tindrà molt de camí fet gràcies a l'obra que comentem.

El llibre s'estructura en apartats que segueixen el ritme de les diverses alcaldies que va tenir la ciutat, des de la d'Ignasi Bassols (1874) fins a la de Manuel Català (1899-1903). És a dir, comprèn el període que s'enceta amb la fallida de la gran experiència democràtica del vuit-cents i es tanca amb l'eclosió del modern catalanisme polític. El lector, però, ha de saber que l'obra desborda els límits de la història política local i permet de copsar les possibilitats d'una manera de mirar el passat que, a partir d'una concepció positivista, en el sentit de lligada al document, connecta —dialècticament— els diversos nivells de la realitat: la política d'una època amb els valors culturals, l'Administració amb la vida quotidiana, i tot plegat amb les dinàmiques econòmiques i socials. Davant dels ulls del lector apareix, d'aquesta manera, un municipi condicionat per la fragilitat de la hisenda i sotmès a la inestabilitat d'uns alcaldes i regidors controlats de prop pel governador. També ho fa una societat marcada per la pesant herència de les guerres carlistes, i pels límits que el caràcter de plaça militar posava a la gestió del territori i de l'economia locals. Treu el cap una població dins la qual, i després d'un breu parèntesi, l'Església tornava a gaudir de l'hegemonia cultural. Una ciutat, com fa notar

Joaquim Nadal en la presentació, condicionada des de fora i amb importants limitacions interiors, però que, en tot cas, comptà amb alguns col·lectius entestats a modernitzar-la, a dotar-la de serveis més racionals, a gestionar amb més eficàcia els migrats recursos disponibles i a anar deixant pas a les transformacions de tot tipus pròpies del moment.

El valor fonamental del treball de Puigbert rau, en definitiva, no tant en el fet de tapar, o no, un suposat buit historiogràfic com en el de recordar-nos a tots els lectors la dignitat de l'ofici d'historiador i la seva utilitat per comprendre les problemàtiques i les raons dels qui ens precediren.

Àngel Duarte

Espeleologia a la Garrotxa

Francesc MIRET i Martí GARCIA,
 Francesc ALFAMBRA, Xavier BORRUEL,
 Ferran CARDONA,
 Jaume MAS i Enric PORCEL.

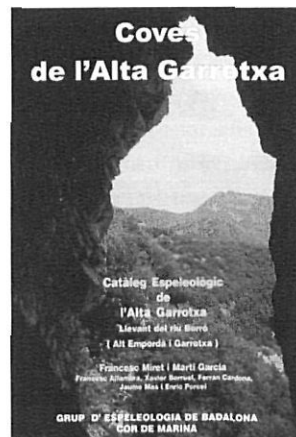
Catàleg espeleològic de l'Alta Garrotxa. Levant del riu Borró (Alt Empordà i Garrotxa).

Grup d'Espeleologia de Badalona –
 Cor de Marina. Badalona, 1999.
 108 pàgines.

L'activitat del Grup d'Espeleologia de Badalona (GEB) a l'Alta Garrotxa no és nova. L'any 1971 un grup d'espeleòlegs d'aquest centre efectuà les primeres

prospeccions a la zona, que posteriorment foren represes els anys 1983-1985, durant els quals es van topografiar algunes cavitats i se'n van retrobar d'altres que restaven en l'oblit. Després d'un període d'inactivitat, l'any 1993 noves recerques a la zona van portar a localitzar el complex de galeries que formen el sistema de les Bores del Borró, que amb 1.315 metres de recorregut és considerat la cavitat en guixos més llarga dels Països Catalans. El mateix any s'inicià la catalogació sistemàtica de les coves del sector, que ha conclòs amb la publicació del *Catàleg espeleològic de l'Alta Garrotxa*. Part d'aquest treball ja va ser premiat l'any 1995 al VI Premi Mossèn Norbert Font i Sagué, que convoca la Federació Catalana d'Espeleologia.

La publicació comença fent una introducció històrica de les exploracions espeleològiques efectuades a la zona, amb especial remarca de les del GEB, i amb un

breu apartat on es recullen els topònims garrotxins referents a cavitats. A continuació hi ha una àmplia descripció geològica de l'àrea: estratigrafia, tectònica, el carst de l'Alta Garrotxa i el carst en guixos, tot inclouent-hi una breu referència a la relació existent entre aquest territori i l'estany de Banyoles.

Un apartat a destacar és el dedicat a la fauna cavernícola, en què Francesc Alfambra, després d'introduir-nos en l'origen i en les adaptacions al món subterrani dels animals que viuen a les coves, aplega prop de 300 citacions bioespeleològiques, entre material recollit pels autors, citacions bibliogràfiques i dades procedents del Museu de Zoologia de Barcelona. En aquest cas, els autors no s'han limitat a la zona de l'Alta Garrotxa, i han inclòs referències procedents de

cavitats de la resta de la comarca.

El gruix del treball el forma, però, el catàleg pròpiament dit, que recull dades sobre situació, espeleometria, accés, descripció o arqueologia de 64 cavitats, algunes de les quals, com és el cas del sistema de les Bores del Borró, de recent descobriment i estudi. Un gran nombre de topografies i un interessant material gràfic l'acompanyen.

Si bé com a catàlegs ja disposàvem del *Catàleg espeleològic de Catalunya*, publicat fa vint anys per Borràs, Miñarro i Talavera, o de l'*Inventari espeleològic de Catalunya*, el *Catàleg espeleològic de l'Alta Garrotxa* hi aporta una àmplia informació complementària, fruit del treball d'un nodrit equip de persones, així com un gran nombre de dades inèdites, que el converteixen en una eina indispensable per a qualsevol treball sobre el món subterrani de l'Alta Garrotxa.

Jordi Nebot

Un passeig per l'art i la vida

Alexandre CUÉLLAR.
Paisatges viscuts. Un cop d'ull al Museu Comarcal de la Garrotxa.
Fundació Pere Simon, 1999.
160 pàgines.

Al Museu Comarcal de la Garrotxa li faltava un llibre

com aquest. L'autor és un personatge prou conegut en els ambients culturals de la ciutat, i un dels millors coneixedors del Museu. Alexandre Cuéllar, des de la llibertat que li dona moure's en el terreny vocacional, s'allunya tant com pot de l'academisme —sense deixar ni un moment el rigor— i ens acompanya, donant-nos la mà, perquè recuperem aquella curiositat primerenca davant l'obra d'art que sovint es perd per caure en la petulància de l'entès o en l'aridesa de l'erudit.

L'edició delicadíssima del llibre, la inclusió d'un pròleg a cura del poeta-pintor-arquitecte Narcís Comadira, bon coneixedor del fons del Museu, les il·lustracions que l'acompanyen i la prosa atractiva i audaç de Cuéllar confegeixen un embolcall d'allò més suggerent. És una obra per entendre el Museu, que surt a la llum en un moment en què la idea que tenia la gent del que és un museu —quatre obres d'art empolsegades, més o menys ben posades

en sales amb tuf de resclòsit— sortosament es va esvaïnt. La majoria de museus, i el de la Garrotxa no n'és una excepció, han iniciat un procés d'obertura cap a la societat, amb exposicions temporals, organització de xerrades, activitats didàctiques, i molts han arribat a posar-se de moda.

L'autor del llibre s'emmarca en aquesta línia: explica el Museu, el fa abastable i ens fa venir ganes d'anar-hi. Si aquest era l'objectiu, se n'ha sortit prou bé. L'autor hi afegeix també el toc personal, tenim accés a la seva mirada sobre les peces. Se'ns fan paleses, mentre anem passant pàgines i tornant a mirar els quadres, vides angoixades, vides esplendoroses, relacions conflictives, afans de protagonisme... tot aplegat en una obra a cavall de dos segles. Ens imaginem, llegint-lo, que ens trobem en el mateix Museu, escoltant la seva veu davant les obres, mentre ens explica la seva participació en fets com ara la recuperació de les peces de l'Hospici, o s'entusiasma davant el cartell original de *Cigarrillos Paris*, de Ramon Casas.

Contempleu aquestes obres, en paraules de l'autor, «detingudament i amb una espurna d'amor». La que ell hi ha posat escrivint aquest llibre. Que, ben mirat, és molt més que *Un cop d'ull*.

Lluís Ferrés

